

MOWA NIENAWIŚCI

SCENARIUSZ DO ZAJĘĆ Z ZAKRESU PRAW CZŁOWIEKA

Žmogaus teisių balsas

TAUTINIŲ MAŽUMŲ DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS

Scenariusze dla nauczycieli

MOWA NIENAWIŚCI

Poradnik metodyczny zawiera scenariusze do zajęć z zakresu praw człowieka dla nauczycieli i osób pracujących z młodzieżą. Poradnik metodyczny składa się ze zwięzłej informacji wstępnej, listy kluczowych pojęć, pytań do dyskusji i metod dydaktycznych. Poradnik koncentruje się na edukacji w zakresie praw człowieka dla uczniów klas 8-12.

TREŚĆ: Agnė Vitkutė, Giedrė Šėmytė, Goda Savickaitė, Milda Janeikaitė

PROJEKT OKŁADKI: Ruta Krau

PAGRINDINĖ INFORMACIJA

Przestępstwa z nienawiści i mowa nienawiści są sprzeczne z podstawowymi wartościami demokratycznego społeczeństwa. Akty te próbują usprawiedliwić nietolerancję wobec pewnych grup społecznych wyłącznie na podstawie ich cech. Wiele praw człowieka może zostać naruszonych w sytuacjach przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści. Na przykład: prawo do życia, zakaz tortur, niehumanitarnego i poniżającego traktowania, prawo do rzetelnego procesu sądowego, wolność wypowiedzi, prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego.

Mowa nienawiści nawołuje do nienawiści lub do użycia przemocy wobec osób lub grup na podstawie ich cech. Mowa nienawiści nie jest chroniona przez wolność wypowiedzi. Oznacza to, że państwo może zgodnie z prawem zapobiec i karać za mowę nienawiści.

Mowa nienawiści to każda forma nawoływania, rozpowszechniania lub usprawiedliwiania nienawiści i przemocy skierowana przeciwko osobie lub grupie osób ze względu na odmienną płeć, orientację seksualną, rasę, grupę etniczną, narodowość, język, status społeczny, religię lub inne przekonania.

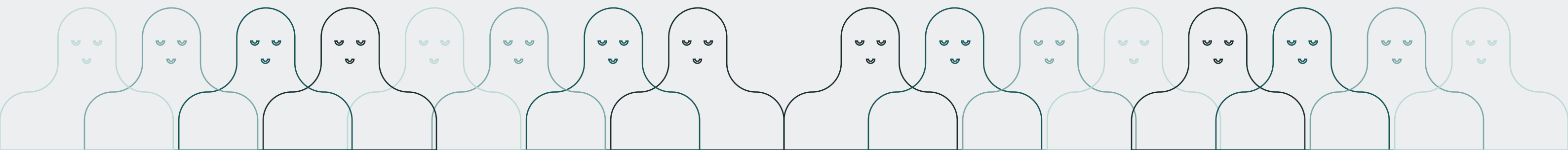
Jest bardzo mała różnica między tym, co można, a czego nie można uznać za mowę nienawiści. Dlatego też ważne jest, aby dokładnie odróżnić mowę nienawiści od innych obraźliwych, niepopularnych lub ekstremalnych poglądów lub wypowiedzi. Na przykład, wypowiedź może być sprzeczna z poglądami większości, wydawać się obraźliwa i nienawistna, ale w rzeczywistości nie promuje nienawiści lub przemocy.

Mowa nienawiści jest sprzeczna z podstawowymi wartościami demokratycznego społeczeństwa. Zachęca lub usprawiedliwia nietolerancję wobec pewnych ludzi, opierając się na idei, że ci ludzie powinni być postrzegani gorzej z powodu pewnych cech. Mowa nienawiści nie jest więc chroniona wolnością wypowiedzi – jest przestępstwem, któremu można zgodnie z prawem zapobiegać lub karać za nie.

Między tym, co można, a czego nie można uznać za mowę nienawiści, jest bardzo niewielka różnica. Łatwo jest zidentyfikować obraźliwe wypowiedzi lub treści, ale może być trudno określić, czy te wypowiedzi są mową nienawiści.

Same wypowiedzi o charakterze uwłaczającym nie mogą być uznane za mowę nienawiści. Wolność wypowiedzi nie jest ograniczona do wypowiedzi lub treści, które są mile widziane lub uważane za nieobraźliwe lub neutralne. Dotyczy to również wypowiedzi, które obrażają, szokują lub niepokoją.

Na przykład, wypowiedź może być sprzeczna z poglądami większości, wydawać się obraźliwa i nienawistna, ale nie zachęca do nienawiści lub przemocy.

Przy rozróżnieniu między mową nienawiści a słuszną debatą publiczną należy wziąć pod uwagę następujące zasady:

- **treść** niektórych wypowiedzi
- **kontekst**, w którym została wyrażona
- **cel** autora tej wypowiedzi
- jak publiczność **odebrała** następujące stwierdzenia

Poprzez informowanie o problemach lub transmitowanie publicznych debat, media mogą otwarcie prezentować przykłady mowy nienawiści. Nie należy jednak mylić przypadków zwykłego informowania o kwestii interesu publicznego z przypadkami popierania mowy nienawiści.

Mowa nienawiści może dotyczyć wielu form ekspresji, dlatego ważne jest zrozumienie różnych sytuacji, w których autoekspresja danej osoby może zostać uznana za mowę nienawiści.

Nie należy się oszukiwać, że nienawiść i obraźliwy język wobec osób lub grup nie jest codziennością w życiu prywatnym. Niektórzy ludzie mogą w prywatnych rozmowach wyrażać swoje negatywne opinie o pewnych osobach/grupach w wyjątkowo niegrzeczny/niemiły sposób.

Zazwyczaj prywatna komunikacja nie jest uznawana za mowę nienawiści, ponieważ celem mowy nienawiści jest podżeganie jednostek lub społeczeństwa do publicznego rozpowszechniania nienawiści i przemocy. Dlatego też prywatne wyrażanie opinii nie będzie prowadziło do naruszeń praw człowieka i osoby prywatne nie będą za nie pociągnięte do odpowiedzialności. Należy jednak pamiętać, że jeżeli nie zostaną podjęte jakiejkolwiek środki w celu ograniczenia mowy nienawiści wyrażanej w sferze prywatnej, będzie ona rozprzestrzeniać się na sferę publiczną, przyczyniając się w ten sposób do dalszych napięć i podziałów w społeczeństwie oraz do innych form dyskryminacji i przemocy. Dlatego też państwo powinno starać się edukować społeczeństwo w zakresie negatywnego wpływu mowy nienawiści i dyskryminacji.

KLUCZOWE POJĘCIA

Mowa nienawiści to każda forma nawoływania, rozpowszechniania lub usprawiedliwiania nienawiści i przemocy skierowana do osoby lub grupy osób na podstawie określonych cech. Mowa nienawiści nie jest chroniona przez wolność słowa. takim wypowiedziom można więc zgodnie z prawem zapobiegać i karać.

Przestępstwa z nienawiści to przestępstwa skierowane przeciwko określonym grupom społecznym. Przestępstwa te odróżniają się od innych przestępstw tym, że ich głównym motywem jest nienawiść.

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Czy mowa nienawiści jest zawsze przestępstwem?
2. Czy mowa nienawiści może być wyrażona tylko poprzez mowę czy także słownie?
3. Czy piosenka może posiadać cechy mowy nienawiści?
4. Co łączy znęcanie się i mowę nienawiści?
5. Czy zdarzyło się Ci doświadczyć mowy nienawiści?

METODA

Proszę podzielić uczestników na małe grupy (3-4 uczestników). Proszę dać im kartkę papieru z następującymi zdaniami:

Wpis polityka na Facebooku (ma 35 000 followersów):

„Żaden gej z mojej szkoły nie osiągnął w życiu nic dobrego”.

Wypowiedź słynnego polityka w jednym z wywiadów:

„Powinniśmy wspólnie pracować nad leczeniem gejów, a nie tolerować ich”.

Komentarz do wpisu na Facebooku w neonazistowskiej grupie:

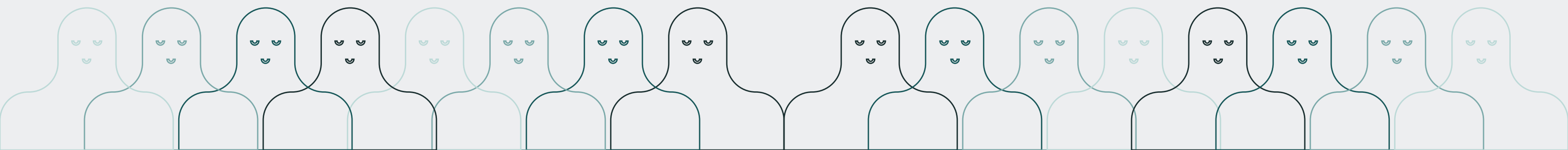
„Hitler miał rację, wysyłając ich do komór gazowych”.

Komentarz i zaproszenie do podpisania petycji po artykule dziennikarza, który jest homoseksualistą:

„Proszę się tu podpisać, jeśli popieracie wykluczenie artykułów homoseksualnych autorów”.

Wiadomość do przyjaciela z żartem naśmiewającym się z muzułmanów:

„<...> oni wszyscy mają ze sobą bombę”.

Refren znanej piosenki, która ma 250 000 wyświetleń na Youtube:

„Wipe out gays!”

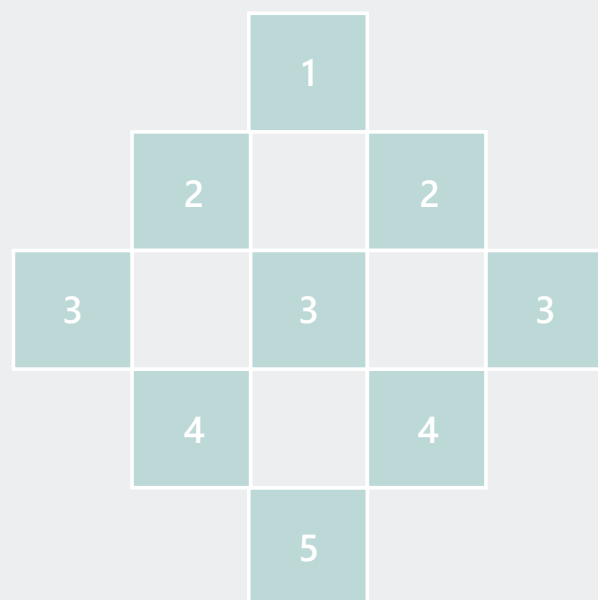
Obrażliwy komentarz kolegi z klasy, a następnie zdjęcie innego kolegi z klasy na Instagramie. Obaj mają 400 followersów.

Nagłówek na portalu informacyjnym krytykujący decyzję Europejskiego Trybunału Praw Człowieka:

„Chore społeczeństwo to takie, w którym homoseksualizm jest uważany za zjawisko normalne”.

W korespondencji przyjaciół zostaje zamieszczony mem, który ośmiesza i stereotypizuje gejów.

z tym schematem:

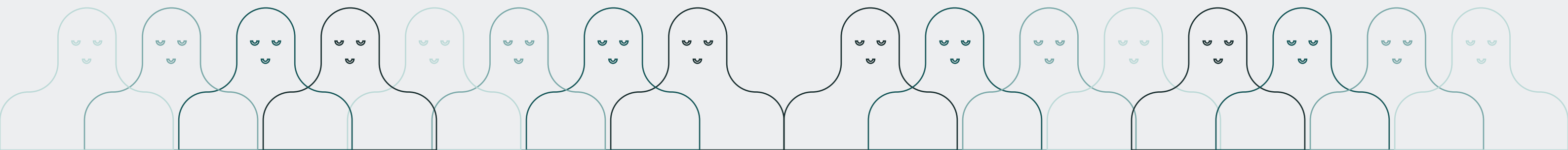

Należy poprosić ich, aby uszeregowali otrzymane karteczki według numerów, gdzie 5 oznacza bardzo złe i szkodliwe, a 1 najmniej szkodliwe. Proszę odłożyć jedną karteczkę jako najmniej prawdopodobną w rzeczywistości.

Następnie należy poprosić o przedstawienie swoich wyborów i przedyskutowanie, dlaczego zdecydowali się na taki, a nie inny wybór. Proszę omówić te sytuacje – czy zdarzyło się im czytać o podobnych sytuacjach, widzieć je, spotkać się z nimi? Czy są one prawdziwe?

Proszę zakończyć podsumowaniem, że przy ocenie sytuacji należy brać pod uwagę następujące elementy:

- cel;
- odbiorców;
- kto powiedział/wykonał itd. ten czyn (osoba publiczna, prywatna);
- liczbę osób, do których udało się dotrzeć.

© Žmogaus teisių balsas (Głos Praw Człowieka)
2021, Wilno

www.ztbalsas.lt
info@ztbalsas.lt

